

**Møte for lukkede dører
onsdag den 9. juni 1954 kl. 10.**

President: Johan Wiik.

Dagsorden:

1. Tilråding frå den auka utanriks- og konstitusjonsnemndi om å gjera vedtaket i Stortinget den 21. mai 1953 om fullmakter til å inngå kontrakter i forbindelse med det amerikanske «Off Shore Procurement Program» m.v. gjeldande fram til 20. juni 1955 (innst. S.C.).
2. Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om bestemmelser om prisregulering ved utførsel av saltet stor- og vårsild av 1954-årsproduksjonen. Bestemmelser om prisregulering ved utførsel av frossen stor- og vårsild av 1954-årsproduksjonen. Bestemmelser om prisregulering ved utførsel av iset stor- og vårsild (innst. S.D.).
3. Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om forskjellige prisreguleringsordninger over Prisreguleringsfondet for sild og Prisreguleringsfondet for fisk (innst. S.E.).
4. Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om regler om oppgjør mellom Noregs Sildesalslag og Prisreguleringsfondet for sild. Bestemmelser om prisregulering for sildemel- og sildoljefabrikkene (innst. S.F.).
5. Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av klippfisk, tørrfisk og frossen fisk av 1954-årsproduksjonen (innst. S.G.).

Etter forslag av presidenten besluttet enstemmig:

1. Møtet holdes for lukkede dører.
2. Regjeringens medlemmer og de i forretningsordenens § 54 nevnte funksjonærer gis adgang til møtet.
3. Ekspedisjonssjef Skjerdal og konsulent Haarr fra Industridepartementet gis adgang til møtet ved behandlingen av sak nr. 1.

Sak nr. 1.

Tilråding frå den auka utanriks- og konstitusjonsnemndi om å gjera vedtaket i Stortinget den 21. mai 1953 om

fullmakter til å inngå kontrakter i forbindelse med det amerikanske «Off Shore Procurement Program» m.v. gjeldande fram til 30. juni 1955 (innst. S.C.).

Komiteen hadde innstillet:

Dei fullmaktar som er gjevne Kongen eller den han gjev fullmakt i samhøve med deltaking i det amerikanske «off shore procurement program» - jamnfør St.prp. nr. 105 for 1953 og stortingsvedtak 21. mai 1953 i samsvar med proposisjonen - skal gjelda til og med 30. juni 1955 for ei samla kontraktsum opp til 400 mill. kroner.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes mot 2 stemmer.

Presidenten: Presidenten foreslår at ekspedisjonssjef Eivind Erichsen, konsulent Odd Hansson og underdirektør Harald Elstad gis anledning til å være til stede ved behandlingen av de etterfølgende saker. - Det anses bifalt.

S a k n r . 2 .

Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om bestemmelser om prisregulering ved utførsel av saltet stor- og vårsild av 1954-årsproduksjonen. Bestemmelser om prisregulering ved utførsel av frossen stor- og vårsild av 1954-årsproduksjonen. Bestemmelser om prisregulering ved utførsel av iset stor- og vårsild (innst. S.D.).

Komiteen hadde innstillet:

St. meld. nr. 26 for 1954 - Bestemmelser om prisregulering ved utførsel av saltet stor- og vårsild av 1954-årsproduksjonen, bestemmelser om prisregulering ved utførsel av frossen stor- og vårsild av 1954-årsproduksjonen, bestemmelser om prisregulering ved utførsel av iset stor- og vårsild, - legges ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 3 .

Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om forskjellige prisreguleringsordninger over Prisreguleringsfondet for sild og Prisreguleringsfondet for fisk (innst. S.E.).

Komiteen hadde innstillet:

St. meld. nr. 5 for 1954 - Forskjellige prisreguleringsordninger over Prisreguleringsfondet for sild og Prisreguleringsfondet for fisk - legges ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 4 .

Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om regler om oppgjør mellom Noregs Sildesalslag og Prisreguleringsfondet for sild. Bestemmelser om prisregulering for sildemel- og sildoljefabrikkene (innst. S.F.).

Komiteen hadde innstillet:

St. meld. nr. 22 for 1954 - Regler om oppgjør mellom Noregs Sildesalslag og Prisreguleringsfondet for sild. Bestemmelser om prisreguleringer for sildemel- og sildeoljefabrikkene - legges ved protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 5 .

Innstilling fra den forsterkede finans- og tollkomite om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av klippfisk, tørrfisk og frossen fisk av 1954-årsproduksjon (innst. S.G.).

Saken i sin alminnelighet ble satt under debatt.

Johs. Olsen: På side 7 i proposisjonen leser man at styret i Prisreguleringsfondet for fisk har gått med på å endre det avgiftssystem som ble vedtatt i fjor, nemlig at man forlot systemet med fast avgift og gikk over til 20-80

prosent-systemet som vi hadde inntil for fire år siden. Det står:

«En rekke av styrets medlemmer var kommet til den oppfatning at systemet for 1953 med 80 % av overprisen som avgift til fondet og 20 % til eksportørene hadde hatt skadevirkninger for eksporten og også ført til en viss valutaflukt.»

Dette er vel kanskje noe hardt sagt i proposisjonen. Jeg er en av dem som er med i styret, og jeg har mine store tvil ved å forlate det system som vi innførte i fjor. Systemet med avgift på eksport av fiskevarer er et nokså komplisert system, og det er mange hensyn å ta. Ut fra det kjennskap fiskernes representanter har fått i de forskjellige utvalg vi har vært med i - fiskerne har jo f.eks. representanter i styret for prisreguleringsfondet for fisk, og likeens prisreguleringsfondet for sild og også i andre utvalg - er man kommet til at man må forsøke å ta disse tingene opp til en mer bred behandling enn tidligere for å kunne få iverksatt den nødvendige kontroll når det gjelder disse avgiftssystemer.

For en tid tilbake - det er ikke så lang tid, omkring to måneder, så vidt jeg husker - sendte Norges Fiskarlag et skriv til Finansdepartementet, der vi foreslo at det skulle opprettes et rådgivende pris- og kalkyleutvalg, noe i likhet med det vi hadde før krigen, før råfiskloven ble vedtatt i 1938, da vi hadde minsteprisordning. Utvalget skulle bistå myndighetene med råd, om man vil kalle det så, når myndighetene skulle fastsette de forskjellige avgifter og reguleringsbestemmelser når det gjaldt eksport av fiskevarer.

Presidenten: Det er ikke presidentens hensikt å avbryte taleren, men presidenten vil etter oppfordring fra Fiskeridepartementets sjef foreslå at ekspedisjonssjef Rogstad får anledning til å være til stede under behandlingen av denne sak, - og anser det som enstemmig bifalt.

Johs. Olsen: Vi har ikke fått noen reaksjon hittil på dette skrivet fra Norges Fiskarlag, og vi har for så vidt ikke kunnet vente det heller på denne korte tid. Men meningen med dette forslaget fra Norges Fiskarlag er at vi skal få oppnevnt et utvalg som skal bestå av representanter for alle ledd i næringen, nemlig fiskerne, tilvirkerne og eksportørene, som skal behandle disse meget vanskelige spørsmål når det gjelder eksport, og gi myndighetene de nødvendige råd. Myndighetene har jo for hver fiskesort et eksportutvalg som vel vesentlig består av eksportører. Det er en ting i proposisjonen som jeg har merket meg, det står på side 9:

«Norges Tørfiskeeksportørers Landsforening vil gi forslag til avgiftssatser for disse markeder i mai, da en har bedre oversikt over eksportmulighetene.»

- altså denne faste avgiften som man er kommet til i år.

Jeg mener at iallfall utadtil kan det synes å være litt rart at de, som er interessert i at denne faste avgiften blir lavest mulig for at de skal tjene best mulig selv på eksporten, skal være de som på en måte er rådgivere for departementet når det skal fastsette avgiftene. Jeg vil ikke si at det ikke er betryggende nok, det kan det for så vidt være, - departementet behøver jo ikke ta mere hensyn enn nødvendig til disse forslag. Men jeg tror at hvis det ble opprettet et slikt pris- og kalkyleutvalg som nevnt som også hadde med å uttale seg om eksportpriser og lignende, gjerne i samarbeid med eksportutvalgene, så ville det være et organ som kanskje var mer betryggende å lytte til for myndighetene enn de som selv er økonomisk interessert i å foreslå disse avgiftssatser.

Det er på side 9 i proposisjonen, annen spalte, redegjort for at det bør være elastiske regler når det gjelder endringer i avgiftssatsene osv. Der står det:

«Mulige avgiftsendringer etter denne bestemmelse forutsettes gjennomført etter tilsvarende regler som gjaldt i 1952. Disse regler gikk ut på at avgift av alle eksportsalgskontrakter skulle sendes inn til Norges Tørfiskeeksportørers Landsforening straks de var sluttet og landsforeningen skulle sende oppgaver over kontraktene til Prisdirektoratet. Når vilkårene for avgiftsendringer var til stede kunne en øking av avgiftssatsen gjøres gjeldende for alle kontrakter, som ikke var innmeldt til Norges Tørfiskeeksportørers Landsforening innen det tidspunkt foreningen mottok Prisdirektoratets meddelelse om at spørsmålet om å endre avgiftssatsen var tatt opp.»

Vi er jo mennesker alle sammen, og hvis man skal koble disse landsforeningene, Norges Tørfiskeeksportørers Landsforening og De Norske Klippfiskeeksportørers Landsforening, så hardt inn i kontrollen som gis uttrykk for i proposisjonen, så kan det jo tenkes at kontrollen kan bli noe problematisk.

Når det gjelder klippfisken har komiteen forandret systemet fra 20-80 i proposisjonen til 30-70. Jeg for min del har en viss tvil ved å gå på denne forandringen, men som en prøveordning kan man jo gå med på det dette året.

Ingvaldsen (komiteens ordfører): Jeg vil først få lov til å rette en beklagelig feil i innstillingen. Den er på side 9 i innstillingen under vedtakets III, § 4 punkt 2. Der skal det etter tabelloppstillingen føyes inn et ledd med følgende ordlyd:

«Prisene gjelder for nettovekt sløyd fisk uten hode, i vanlige frysekasser med beregnet 45 kg fremkomstvekt.»

Det er dessverre falt ut under trykningen.

Den foreliggende innstilling er enstemmig. Jeg skal allikevel få lov til å komme med et par bemerkninger til den.

Under behandlingen har komiteen mottatt et par brev fra Finans- og tolldepartementet. Det ene brevet angår avregningsprisen for klippfisk, hvor departementet foreslår en liten økning på 2 øre pr. kg på grunn av visse endrede omkostninger. Det er det tatt hensyn til innstillingen. Likeså har komiteen fått et brev fra departementet vedrørende frossen fisk, hvor departementet er kommet til at det ikke skal gjennomføres noen ordning med prisreguleringsavgift for frossen kveite i 1954. Innstillingen er også forandret overensstemmende med dette.

For øvrig vil jeg peke på at denne prisreguleringsordningen jo var trådt i kraft allerede da fisket begynte i år, og når den er forelagt for Stortinget som en proposisjon, er det i medhold av den nye prisloven, etter hvilken saken anses for å være av en sådan betydning at den skal vedtas av Stortinget.

Når det gjelder selve bestemmelsene for i år, har komiteen sluttet seg til ordningen således som den var satt ut i livet av departementet. Det er bare på ett punkt det er foretatt en endring, og den endringen er også foretatt i samråd med departementet. Det gjelder avgiften ved eksport av klippfisk. Der er jo forholdet at eksportøren skal svare en avgift til prisreguleringsfondet for fisk, dersom eksportprisen med fradrag av godkjente eksportkostnader er høyere enn avregningsprisen med tillegg for pakking og lagring. Departementet hadde der foreslått at avgiften skulle være 80 pst. av forskjellen mellom eksportprisen med fradrag av godkjente eksportkostnader, og avregningsprisen med disse tilleggene. Etter konferanse med departementet er avgiften endret til 70 pst. Årsakene til dette er flere, men den vesentlige årsak er at det på grunn av det dårlige fiske som har vært i år, på samme måte som i fjor, er betalt overpriser i ganske vesentlig utstrekning for råfisk. Det gjør at avregningsprisene, som fastsettes etter de avtalte minsteprisene, blir snaue, og det blir vanskelig for tilvirkere og eksportører å få regnskapet til å stemme. Jeg tror det er riktig at man gjør den forandring nå, og komiteen har også enstemmig gått inn for det.

Komiteen peker videre på den fremtidige ordning for prisregulering. Prisregulering eller prisutjevning for fisk er jo en ordning som har vært helt siden 1942. Det er en meget vanskelig materie med svært mange motstridende interesser, og prisreguleringsordningen har også vært håndhevet på forskjellig måte i tidens løp, og med forskjellige resultater. Til å begynne med var det maksimalpriser for råfisken. Det gikk til 1948, var det vel. Da var det også til å begynne med et dårlig fiske, og, som det står i Pristidende for 1949, vedkommende fiskerlag bestemte at de fastsatte maksimalpriser skulle gjelde som minstepriser. Det nyttet altså ikke å holde maksimalpriser for råfisken, og senere har man benyttet en ordning med såkalte avtalte minstepriser, idet det hvert år er truffet en avtale mellom Finansdepartementet og Norges Råfisklag om

minstepriser. Denne avtale er imidlertid ikke forpliktende for noen av partene, og det er for så vidt ingen myndighet som kan hindre at det forlanges og betales høyere priser enn minsteprisene. I de siste par år er det også gjort i ganske stor utstrekning. Det skyldes jo vesentlig at fisket har vært dårlig.

Komiteen peker på at dette er en lite heldig ordning. Komiteen peker videre på at den reguleringsordning som praktiseres for sild, har virket tilsynelatende tilfredsstillende, og komiteen mener at departementet bør overveie å komme frem til en tilsvarende ordning også for fisk. Hvorvidt det er mulig, er ikke så godt å si noe om. Men det vil åpenbart by på mange fordeler, om man kunne komme over til en sådan ordning, hvor råfiskprisen blir fastsatt ved avtale mellom fiskerne ved Råfisklaget, og kjøperne ved deres sammenslutninger og organisasjoner.

Komiteen peker videre på at det også bør overveies å innføre en fordelingsordning av det totalt oppfiskede kvantum til hending, salting og filering, inklusive ising, idet disse forskjellige anvendelsesmåter og konkurransen om å skaffe råfisk i høy grad virker til å forstyrre omsetningen. Så vidt jeg kan forstå, skulle det være gode muligheter for en sådan ordning, og som nevnt er komiteen enstemmig i sin oppfatning når det gjelder dette spørsmål.

Komiteen peker videre på at ordningen med disse avgiftene som jo må beregnes ved eksport når prisene for eksport er vesentlig høyere enn svarende til avregningsprisen, bør overveies nøyer. Det anvendes der flere forskjellige ordninger. Hr. Johannes Olsen pekte på at man i år var gått over til fast avgift, altså en bestemt pris pr. kg for tørrfisk som eksporteres, mens det der tidligere har vært en avgift hvor staten har tatt 80 pst. av merprisen og eksportørene har fått 20 pst. Det er her mange hensyn som spiller inn, og personlig er jeg ikke i tvil om at en fast avgift som regel vil være å foretrekke, idet den vil føre til at landet som helhet oppnår de høyeste eksportpriser, og at markedsforholdene til enhver tid utnyttes så godt som mulig. Men jeg ser ikke bort fra at her er det mange forskjellige oppfatninger.

Hr. Johannes Olsen pekte på at det burde kanskje innføres et nytt rådgivende pris- og kalkyleutvalg. Det er mulig. Jeg er ikke sikker på at det er så nødvendig. Man har i virkeligheten hatt de organer som skulle være nødvendige. Men poenget er at prisene blir fastsatt i god betids, og jeg tror også man skal legge vesentlig vekt på en utbygging av salgsarbeidet fremover. Det er jo ikke tvil om at konjunktorene når det gjelder fisk, har endret seg. Det er ikke «seller's market» i samme utstrekning som tidligere etter krigen, og det medfører naturlig at det må legges større vekt på og også ofres mer på salgsarbeidet under eksporten.

Paul Ingebretsen: I sin redegjøring for saken kom ordføreren, hr. Ingvaldsen, også inn på det punkt komiteen har samlet seg om, som på et vis ikke har direkte betydning for den foreliggende sak om avgiften, men som har en viss tilknytning til den, nemlig dette at en peker på ønskeligheten av å få en avregnings- og fordelingsordning noenlunde på linje med den som nå gjelder for Norges Sildesalslag. Det er et spørsmål som naturlig melder seg. Det system som vi nå har med Norges Sildesalslags funksjon, ble i sin tid, i slutten av 1920-årene og begynnelsen av 1930-årene, tvunget fram som en nødvendighet. Det var, som det ble sagt, en frukt av dyrekjøpte erfaringer, hvor man søkte å skape ordnede forhold ad frivillighetens vei ved avtale mellom de interesserte innenfor dette næringsområde. Men appellen til frivilligheten nådde ikke fram, og som det het: hvor frivilligheten ikke strekker til, der må fornuften komme til unnsetning. Det er som jeg nevnte, naturlig at en tar denne organisasjon opp som mønster for også den annen hovedsektor innen denne næringsgren, nemlig fiskeriene, for å kunne finne fram til en ordning som kan få den betydning for selve yrket som Norges Sildesalslag har hatt i de årene det har eksistert. Det er klart at innenfor dette område vil der være sterkt motstridende interesser, og der kan være kompliserte forhold som gjør at en gjerne avviser tanken på forhånd, og sier at dette lar seg ikke gjøre. Der kan det være grunn til å vise til at de samme motsetninger, om enn på noe annen måte, gjorde seg gjeldende da sildeloven ble innført, og at i dag hersker det innenfor det område forhold som ingen nå ønsker å endre i retning av de tidligere. Det har også på mange vis dannet forbilde og vært mønster for andre organisasjonsformer.

Når jeg tar dette opp, er det fordi det bringer tanken hen også på en annen side ved selve organisasjonen, som etter min mening bør tas opp til overveielse. De avgiftsordninger som vi har for sild og for fisk, og som vi nå har behandlet i de saker vi har hatt fore her, de er av den spesielle karakter at avgiftene går inn til prisreguleringsfondet for fisk og til prisreguleringsfondet for sild, og skal bare nyttes til formål innenfor disse næringer. Det er hovedregelen at de avgiftsbeløp som blir pålagt, skal komme til inntekt for fondene, og fondene skal kunne bruke dem til formål som kommer næringen til gode. Det er iallfall hovedregelen. I fiskefondet er det en viss mulighet for også å kunne nytte avgiften under visse forhold til andre formål, men det er en rent sekundær side ved fondet. Fondene er egne rettssubjekter og de skal holdes utenfor statskassen. Formålet er en stabilisering og utvikling av selve næringen, og de har hvert sitt fondsstyre, hvor representanter for alle interesserte grupper innenfor næringen er representert. Det er også et arbeidsutvalg som har en fullmakt til i visse situasjoner å handle nokså selvstendig.

Når en summerer opp disse ting, reiser det spørsmål seg: Vil det ikke da være naturlig om selve næringen var den som

utøvet den funksjon som nå tilligger Prisdirektoratet, departementet og Stortinget? Jeg har ikke tatt noe standpunkt til det spørsmålet, men jeg synes det er naturlig at en nevner det. Vi har også paralleller på andre felter. På jordbrukets område har vi den lov som vi fikk i 1930-årene, som ennå står som en midlertidig lov fra 1936, og som etablerte Omsetningsrådet og instituerte en viss adgang til avgifter innenfor landbrukets område for tilføring til et fond som så skal brukes i samsvar med landbrukets interesser. Det er det spørsmål jeg gjerne nå vil reise, og be om at det blir overveiet om ikke forholdene skulle ligge slik til rette at det kunne være en gunstig løsning å la næringen selv overta og behandle de fond som utelukkende dannes av inntekter fra næringen og skal komme næringen til gode. Jeg er klar over at det er andre hensyn som spiller inn, og som kan være så tungtveiende at det samfunnsmessige og administrative innslag fra statens side her må få en bred plass. Jeg er også klar over at når jeg sammenlignet med jordbruket, er det den vesensforskjell at for jordbrukets vedkommende er dette en ordning av mer intern karakter, mens det for sild og for fisk har en sterk betoning i eksportsiden. Men selv om vanskelighetene er store, kan det kanskje være muligheter for og en fordel ved å etablere en slik ordning at en ved spesielle lovbestemmelser lar næringen selv få stelle med disse ting.

Jeg antyder dette nærmest som det som er blitt et vanlig ord her i Stortinget, en «ideskisse», og vil ikke la det ha større rekkevidde enn det. Men når finanskomiteen i samband med behandlingen av selve avgiftsordningen, også har tatt opp spørsmålet om å føre selve avsetnings-, avregnings- og fordelingsforholdene fra Sildesalslaget over på fiskeområdet, så melder de spørsmål som jeg her har antydnet, seg ganske naturlig, og jeg ber om at det blir overveiet om ikke en spesiallovgivning på dette felt kunne være noe å arbeide med.

Steffensen: Det er jo klart at uansett hvilke former for avgifter man bruker her, vil det ikke bli rettferdig til alle kanter. Når det gjelder forhøyelsen av avgiften fra 20 til 30 pst. for eksportørene, er det klart at det på sett og vis er en premiering av dem som har betalt overpriser, og de som har holdt seg tilbake og som ikke har fått noe fisk på grunn av overprisene, de er jo de som blir skadelidende. Men jeg tror ikke at det er noe å gjøre med det. Uansett hvordan man gjør det, er det noen som vil føle seg snytt, og det er vel kanskje den beste ordning den komiteen her har funnet fram til og som foreligger i innstillingen.

Når det gjelder den faste avgiften på tørrfisk, er jeg mer uenig i den formen. Det innebærer i grunnen at de kostbare, gode fiskesorter, de som er lett salgbare til gode priser, gir stor fortjeneste til eksportørene og går direkte i deres lommer, mens de ukurante fiskesorter, som er vanskelige å selge, må ha tilskudd av fondet for å kunne gå ut. Det vil for det første svekke fondet, og det vil unndra

fondet inntekter som det ellers burde ha, og det er da også en premiering når det gjelder produksjon av mindreverdige tørrfisksorter.

Jeg tror at den ordningen vi hadde før, med en fast prosent til eksportørene og en fast prosent til fondet, er bedre enn den som her foreslås gjennomført.

Jeg er stort sett enig i komiteens merknader når det gjelder dette med å finne fram til en annen salgsordning med oppgjør gjennom laget og dirigering av fangsten, slik som Sildesalslaget har det. Råfisklaget har fått utredet dette spørsmålet, men når man ikke har gått mere inn for å gjennomføre den ordningen, er det i første rekke fordi det vil bli så kostbart. Så vidt jeg husker, vil en ordning med dirigering av fangsten og oppgjør gjennom laget øke administrasjonsutgiftene i Råfisklaget med ca. 400 000 kroner. Det er en av årsakene til at man ikke har villet gå på ordningen foreløpig. En annen årsak er at fisk siden krigen stort sett har vært en mangelvare, den har vært lett selgelig, det har ikke vært avsetningsvansker, og det har medført at man har vært tilbakeholdende. Problemet ligger der. Hvordan departementet nå vil ta opp dette spørsmålet etter komiteens innstilling og henstilling her, det vet ikke jeg. Men det er klart at salgsorganisasjonen er mottagelig for forslag og villig til forhandlinger, og til å forsøke å finne fram til en bedre ordning enn den vi nå har, hvis det er mulig og forsvarlig når det også skal tas hensyn til omkostningene og til andre vansker. En ting er helt sikker, at hverken for fryserinæringen eller de andre produksjonsgrener innenfor torskefiskeriene er det forsvarlig med den ordningen vi nå har, at det skal kunne betales så stor overpris som det har vært gjort i de siste årene. Det fører til ulykke for alle ledd i næringen, og kan man finne fram til en bedre ordning enn den man nå har, så tror jeg iallfall å kunne si på Råfisklagets vegne, at det er mottagelig for alle fornuftige forslag som kan føre til en løsning av dette spørsmål.

Hareide: Det er kanskje alt sagt så pass mykje om denne saka, at det trengst ikkje seiast så mykje meir. Eg vil berre peika på eit par ting. Vi kjenner til det, vi som er oppe i dette, at Råfisklaget har sitt omsetnadssystem, og Sildesalslaget har sitt. Sume har tidlegare meint at Råfisklaget sitt system var det beste, og andre at Sildesalslaget sitt system var best, men det har iallfall sørfrå, eller frå vestlandshald i nokså mange år vori peika på at det ville vera betre også for Råfisklaget å gå over til den omsetnadsordning som Noregs Sildesalslag har praktisert; dette med å fastleggja faste prisar, dirigera fangsta og gjera opp gjennom Råfisklaget med medelprisar til fiskarane. Nemnda har peika på denne ordninga, sagt det nokså klårt her, og vist til den ordninga som Noregs Sildesalslag praktiserer, og nemnda har brukt så pass sterke ord, at det er «en hensiktsmessig ordning, og spørsmålet reiser seg om en

liknende ordning kunne være fordelaktig» når det gjeld Råfisklaget. Ein ville då kunne fastleggja prisane på førehand, kalkulera, ha noko å gå ut ifrå, og sleppa denne spekulasjonen som vi veit har gjort seg gjeldande dei siste åra, og som har ført ikkje så lite vanskar inn i næringa, og serleg det siste året ikkje så lite tapsforretningar for dei som har gått sterkast inn her. Med den store overprisen som har vori betalt for fisken, veit vi at det er heilt ugjerande i dag å gå ut av ei slik forretning utan større tap. Endå om nemnda no har funni å kunna freista letta ein smule på dette med dette brigde av prosentsetsen frå 80 til 70, så har det i grunnen så pass lite å seia, at tapet blir mest like stort for tilverkarane og eksportørane når det gjeld denne sesongen som vi no er inne i og held på å avslutta. At nemnda vidare har peika på at ein kunne finna fram til ei anna ordning i framtida, når det gjeld faste avgifter eller prosentar, ser eg som ein peikepinn for dei som skal arbeida med dette spørsmålet for å finna fram til ei betre ordning for alle partar.

Det som representanten Paul Ingebretsen var inne på, at ein kanskje burde tenkja på å kopla næringsorganisasjonane meir inn heretter enn før, det er noko ein kan tenkja på, og ein tanke som mange har vori inne på før. Og personleg meiner eg at det er ein føremon å få inn næringsorganisasjonane mest mogeleg, slik at dei får endå større ansvar enn dei har i dag. Det er lett, veit vi, å leggja for mykje ansvar over på det offentlege når det offentlege får mykje med det å gjera.

Dahlø: Den ordningen som her er foreslått når det gjelder avgiftssatser o.s.v., er enstemmig fra komiteens side, og jeg finner ingen grunn til å komme nærmere inn på den. Derimot kan det vel være grunn til å overveie ordningen i fremtiden, om man skal finne frem til en annen og bedre ordning. Den ordning vi nå har og som praktiseres i Råfisklagets distrikter, er etter min oppfatning ikke bra og har ikke virket på en tilfredsstillende måte, og som komiteen har sagt i sin innstilling, ville det sikkert være en stor fordel om man kunne komme fram til den samme ordning som nå brukes i Sildesalgslaget, slik at det blir salg og oppgjør gjennom laget og dirigering av fangstene fra laget. Det ville være en ordning som, såvidt jeg kan skjønne, absolutt måtte være å foretrekke, og jeg tror at også fiskerne ville være mer velvillig innstilt overfor det systemet nå enn den ordningen man har eller den man har hatt før. Det var forsåvidt gledelig å høre at Råfisklagets formann, hr. Steffensen, også syntes å være positivt innstilt overfor en slik ordning. Det er det jeg legger i dette som komiteen ber departementet ta opp til overveielse.

Den endring som er gjort av komiteen i forhold til proposisjonen og som departementet også har sagt seg enig i, at man har endret avgiftssatsen fra 80 til 70 % tror jeg også er heldig, og noe som mange vil få store fordeler av. Særlig

for de små samvirkelagene og produksjonslagene i Finnmark og Nord-Norge forøvrig tror jeg det vil være til god hjelp at den nye ordningen som komiteen her har foreslått, blir satt i sving og kan praktiseres i år.

Så var det det systemet som brukes ved beregningen av avgiften. Som det fremgår av proposisjonen og innstillingen, er det to forskjellige systemer som brukes for tørrfiskens og for klippfiskens vedkommende, idet det for tørrfiskeren er fastsatt en fast avgift, mens det er andre regler for klippfiskeren. Hr. Ingvaldsen uttalte som sin personlige mening at han trodde det var å foretrekke at man også for klippfiskeren gikk over til den ordning som nå gjelder for tørrfiskeren. For mitt vedkommende vil jeg si at jeg er av den stikk motsatte oppfatning, jeg tror at i den fremtidige ordning bør man forsøke å få gjennomført de regler vi nå har for klippfiskeren, også når det gjelder tørrfiskeren. Jeg tror at det absolutt er å foretrekke. Men det er av de ting departementet får se på, og komiteen har jo også henstillet til departementet å ta disse spørsmål opp til overveielse.

Alt i alt tror jeg jeg kan si om den innstilling som foreligger, at den er bra, og det vil iallfall på det nåværende tidspunkt ikke være lett å finne fram til noe bedre.

Jaklin: De spørsmål vi behandler nå, både selve avgiftsordningen og hvordan omsetningen skal organiseres, er meget innviklede, og det kan snakkes fornuftig både for det ene og det andre systemet. Når jeg i komiteen har vært med på en såpass bestemt utforming av den henstilling til departementet som innstillingen munner ut i, er det ikke fordi jeg på noen som helst måte har tatt standpunkt til hvordan den fremtidige ordning bør være. Jeg tror ikke at det er noen i komiteen som i dag er helt klar over hvorvidt det er fornuftig å gå over til det system man har i Sildesalslaget eller om man heller skal bibeholde det nåværende system, muligens med visse endringer, men komiteen har ment at det var nødvendig at disse spørsmål ble tatt opp og virkelig utredet fra grunnen av. Og mere legger ikke jeg i denne henstillingen, det er ikke tatt noe som helst standpunkt - ihvertfall ikke fra min side - til hvordan ordningen bør være. Man kan ikke slik uten videre trekke sammenligninger mellom storsildfiske og torskefiske. Storsildfisket foregår på et ganske konsentrert område i løpet av noen få uker, torskefisket foregår gjennom hele året og fordelt på tusener, for ikke å si ti tusener av leverandører. Og når det gjelder f.eks. dirigeringen av fangsten til de forskjellige formål, er det i og for seg enkelt med storsilda, men det er ikke så enkelt når man står overfor et så omfattende fiske som torskefisket og de andre av den slags fiskearter, så man må nok overveie det grundig hvis man skal finne fram til et system som er helt tilfredsstillende.

Når det gjelder økingen av den del av eksportavgiften for klippfisk som går til eksportørene, er vi kommet til at det kunne være forsvarlig i år - det har jo vært et press tidligere også - å få opp denne andelen, og ikke bare forsvarlig, men at det også var nødvendig å gå til en slik økning. Hovedbegrunnelsen er jo den at fiskekvantumet i år, og forsåvidt også i fjor, var så lite og at omkostningene pr. oppfisket kilo selvfølgelig da blir større enn når man har med et større parti å gjøre.

Nå er vel forholdet at en stor del av klippfisken er solgt av tilvirkerne til eksportørene - jeg vet ikke hvor mye, en del ligger kanskje igjen, men det meste er solgt. Det er jo tilvirkerne som har betalt den overpris som er betalt, og som i første omgang bærer de meromkostninger som blir pr. kg. ved at de får 50 tusen kg. på sin brygge istedenfor, som de kanskje skulle ha hatt, 200 tusen kg. Det kan oppstå visse vanskeligheter, og jeg håper at de to grupper, eksportører og tilvirkere, vil finne frem til en rimelig fordeling av denne merinntekt som økingen av eksportørens andel av avgiften fører med seg.

Forøvrig er det jo ting akkurat i de siste dager som tyder på at situasjonen likevel kanskje ikke blir så ille for dem som skal eksportere. Jeg hørte nettopp i går at eksportører i løpet av en uke eller 14 dager kunne øke innkjøpsprisen fra tilvirker med 12-15 prosent. Det tyder på at de ser ganske gode muligheter ute på markedet. Det skyldes vel at både de norske torskefiskeriene og de islandske er så minimale i år, at det er grunnlag for å presse opp prisen.

Alvestad: Jeg vil, som forholdene er nå i år, stemme for den foreliggende innstilling, men jeg vil støtte den tanke som komiteen fremsetter, at man prøver om man kan finne fram til en bedre ordning med hensyn til disse avgifter enn den som vi nå - hvis innstillingen blir vedtatt - får i dag, og den som tidligere har vært praktisert. Man bør komme der hen at det for fiskerienes vedkommende blir en liknende ordning som den som gjelder for landbruket, slik som hr. Paul Ingebretsen var inne på, at næringens forskjellige representanter kan gjøre seg gjeldende og ha ansvaret.

Når det gjelder den nåværende ordning, har den mange svakheter. Bl.a. blir jo en ganske vesentlig del av fiskekvantumet produsert og tilvirket til eksport, noe som både gir tap, og i visse tilfelle en liten fortjeneste. Kunne man komme fram til en smidigere og bedre ordning hvor fiskeorganisasjonene får mer herredømme over disse ting, ville man oppnå å få omsatt det fiskekvantum som blir oppfisket, til de best mulige priser, og det må jo gjelde for fiskerinæringen som for andre næringer, at det er det man må søke å komme fram til. Jeg er klar over at med de sterkt motstridende interesser som det er mellom de forskjellige organisasjoner, er det ingen lett oppgave man får, men allikevel mener jeg at det må forsøkes. For klippfiskens

vedkommende - med de overpriser som dessverre er og blir betalt - er jo forholdet det at det vel blir vanskelig for klippfiskeeksportørene stort sett å få igjen pengene de har betalt ut. Men der har vi også en, etter mitt skjønn, uheldig ordning i den praktiserte kvoteordningen. Eksportørene må kjøpe for å fylle sin kvote hvis de skal få eksportrett. Dette er jo så helt kompliserte forhold, at det ene griper inn i det annet. Det er ikke greitt å kunne finne en ordning av disse ting. Tørrfiskeeksportørene er etter mitt skjønn heldigere stillet enn klippfiskeeksportørene, fordi de er mer alene om denne eksporten og det er også mer begrensede markeder for tørrfisken enn det er for klippfisken. Derfor er klippfisken, med de nåværende kaotiske prisforhold, etter mitt skjønn i faresonen, og man bør i næringens interesse, fordi klippfiskeeksporten er den absolutt største gruppe, se å finne fram til en ordning, slik at denne næring kan bestå og få levelige vilkår.

Statsråd Holt: Jeg vil gjerne begynne med å si at når en drøfter spørsmålet om pris- og avgiftsordninger, er det svært vanskelig å si hvilken ordning som i virkeligheten er den beste, nettopp fordi pris- og avgiftsordningene må tilpasses etter de forhold som er tilstede i de enkelte år og i de enkelte sesonger. I hovedsaken må disse ordningene basere seg på forholdene når det gjelder tre hovedspørsmål, nemlig hvilke fiskekvanta vi har å gjøre med, hvilke priser som er betalt for fisken, og endelig - og kanskje viktigst - hvilke eksportmuligheter som er tilstede. Når en f.eks. fant å måtte endre avgiftsordningen i fjor når det gjelder tørrfisk, skyldtes jo nettopp dette at de høye overpriser som var betalt, holdt på å blokere våre eksportmuligheter, og det var nødvendig å løsne en del på den ordningen man hadde. Jeg vil si at i de tidligere år, da man hadde relativt gode eksportforhold, virket 80-20-prosentsystemet helt ypperlig.

Når jeg forlangte ordet, var det imidlertid i første rekke for å komme med et par bemerkninger til det komiteen har anført når det gjelder utredningen av spørsmålet om faste priser og dirigering av fangstene gjennom Råfisklaget. Nå er det ikke bare Råfisklaget som kommer inn her, men så vidt jeg skjønner, må alle de slagslag vi har på kysten som omsetter torsk og torskerte produkter, da trekkes inn i en slik dirigering. Det er kanskje ikke nødvendig å vurdere hvorvidt det systemet vi hittil har anvendt når det gjelder torskefiskeriene, er like godt eller dårligere enn det vi har anvendt for silda. Jeg vil iallfall peke på at mens vi med det systemet vi har hatt for torsken, stort sett har kunnet bevare og dels øke det fond vi har hatt til reguleringen, har vi når det gjelder det systemet som er anvendt for silda, stort sett nå brukt opp det fond som var lagt opp. Men jeg er fullt ut enig i at det er riktig nå å ta opp til vurdering spørsmålet om å finne fram til faste priser og dirigering. I virkeligheten har vi i løpet av de siste to-tre år hatt under stadig overveielse dette problemet med å finne fram til en

ordning med dirigering gjennom salgslagene og avregning på samme måte. En skal imidlertid være klar over at det er ulike vanskeligere og ulike mer komplisert å finne fram til en slik ordning når det gjelder torskefiskeriene enn når det gjelder silda. Silda er en ensartet vare, selv om den omsettes til forskjellige produksjonsformål, men når det gjelder torsk- og torskeartede fiskerier, har vi en lang rekke fiskesorter, jeg nevner torsk, hyse, sei, brosme, steinbit, flyndre og kveite. Og skal en ta sikte på en fast dirigering og oppgjør gjennom salgslagene, må det bygges opp et stort og meget komplisert apparat som skal kunne gjennomføre dette, ikke minst, som også hr. Steffensen var inne på, fordi torskefiskeriene jo omfatter hele kysten, selv om tyngden ligger nordpå.

Det er også en annen ting jeg synes det er riktig å peke på. Komiteen nevner problemer når det gjelder omsetningen av fisken, og viser ellers til den ordning som gjelder for silda, men her skal en være klar over at for silda er det gjennomført dirigering og sentralisering fra fiskeren og helt til eksportøren. Jeg kan vel tenke meg at fiskerorganisasjonene vil være villige til å drøfte spørsmålet om faste priser og oppgjør gjennom salgslagene, men jeg har vanskelig for å tro at de, frivillig iallfall, vil være med på en slik ordning, uten at en også for produksjon og eksport gjennomfører den samme ordning som nå gjelder for silda, nemlig at produsentene og eksportørene får fastsatt de avanser de skal ha, og at det eventuelle markedsoverskudd går over til reguleringsfondene. En slik ordning forutsetter også at fondene må garantere for de produksjons- og eksportpriser som fastsettes i avtalen. Men som sagt, jeg er fullt enig i at disse spørsmål tas opp til utredning og vurdering.

Johs. Olsen: Innstillingen er enstemmig, og den vil vel selvfølgelig også bli enstemmig vedtatt. Her er imidlertid falt mange uttalelser om denne saken, og jeg vil si at hvis disse uttalelser skulle danne premisset for Stortingets vedtak, ville det være svært uheldig. Det ville være uheldig hvis Stortingets vedtak skulle bygge på at det er fordi det er betalt overpriser i torskefiskeriene, at man er nødt til å forhøye denne avgiftssatsen til eksportørene fra 20 til 30 pst., slik at fordelingen blir 30-70 i stedet for 20-80. For skulle vi gå over til et slikt prinsipp, kom vi opp i helt uholdbare forhold. Da var det jo bare å klemme på og betale overpriser, og så etterpå presentere regningen for Stortinget. Det går jo ikke an.

Når jeg stemmer for innstillingen er det ut fra det som er sagt i proposisjonen på side 2. Der sier departementet:

«Før råfiskkjøpene tok til ble de interesserte varslet om at avgiftsordningene ville bli basert på minsteprisene. Skal utjevningsordningen virke etter sin hensikt og i samsvar med forutsetningen ved

fastleggningen av førstehåndsprisene, anses det nødvendig å holde fast ved dette prinsipp.»

På side 6 i innstillingen sier komiteen:

«Komiteen viser til at avregningsprisene og fordelingssatsene for den merpris som oppnås ved eksport, bygger på kalkulasjon av kostnadene basert på avtalte minstepriser. Da inneværende års produksjon ligger langt under middels kvantum, må produksjonen antas å ha blitt fordyret» osv.

Dette utlegger jeg derhen at når Lofotfiske-kvantumet f.eks., for å ta dette fiske, vanligvis er på 100 millioner kilo, og det kommer ned i 40 millioner kilo, da er det klart at kjøpeekspedisjoner uten hensyn til overprisen, blir fordyret fordi tilvirkerne ikke får det kvantum fisk som de har planlagt sin ekspedisjon for.

Det er også nevnt her det system som Råfisklaget anvender kontra det system som Sildesalslaget anvender, altså systemet med faste priser og dirigering av fangsten. Til det vil jeg opplyse at allerede for flere år siden, jeg tror det var i 1950, erklærte Råfisklagets representantskap seg i prinsippet enig i at den beste omsetningsform for fiskevarer var den som vi har i dag i Noregs Sildesalgslag, nemlig med dirigering av fangsten og oppgjør gjennom laget, men Råfisklaget uttalte samtidig - og det har fremdeles gyldighet - at da må forholdene ligge til rette for det. Husk på at etter krigen har forholdene, som fiskeriministeren nevnte, vært helt motsatte for Råfisklaget og Sildesalslaget, og slik er det fremdeles. For Råfisklaget har det vært slik at det har vært mangel på fisk, kjøperne har ikke kunnet få kjøpt den fisk de ønsket. Sildesalslaget derimot har ikke hatt kjøpere nok, det vil si, det har selvfølgelig vært avtagere nok gjennom fabrikkene, men når det gjelder den bedre betalte anvendelse har det ikke vært kjøpere nok, og Sildesalslaget har derfor alltid måttet foreta dirigering av fangsten og fordeling av leveransene - ellers ville det bli kaos.

Når forholdene blir slik i Råfisklagets distrikt, vil det med en gang bli satt i verk dirigering og innført det samme system som i Sildesalslaget. Jeg vil også bemerke i denne forbindelse at fra straks etter krigen og framover i mange år gikk myndighetene inn for det samme systemet som Sildesalslaget har, ved at de sa at Råfisklagets minstepriser skal også være maksimalpriser, og ingen hadde lov til å betale råfisken over disse minstepriser. Det gikk noen år, og myndighetene hadde hele sitt prispolitiapparat til støtte for å håndheve dette. Til slutt måtte de - da livets lov var sterkere enn alt annet - oppheve det, det ble så mye overtredelser og så mange vanskeligheter at de var nødt til å gå fra det. Jeg nevner disse ting fordi man må ta dem med i vurderingen når man som komiteen henstiller til departementet å overveie å gjennomføre dirigering og oppgjør gjennom salgslagene for fangsten.

Til slutt vil jeg svare hr. Paul Ingebretsen, som nevnte at man burde overveie å gå over fra dette systemet som vi har

i dag, med at myndighetene har fond for sild og også fond for fisk og foretar utvalg, reguleringer av eksporten, til å la salgsorganisasjonene og næringens organisasjoner overta denne kontrollen og reguleringen. Jeg vil si at teoretisk betraktet kan det selvfølgelig ha mye for seg, men de fiskere og de folk som etter forrige verdenskrig kjente på kroppen dette systemet som hr. Paul Ingebretsen nå anbefaler, vil sikkert ikke i dag ønske dette systemet gjeninnført. Vi er ikke kommet så langt at vi kan slippe reguleringen fri når det gjelder eksporten, for hvis vi gjorde det i dag, ville vi snart oppleve de samme resultater som vi opplevde etter forrige verdenskrig.

Statsråd Bratteli: Jeg tok ordet vesentlig for å nevne en side ved den foreliggende sak som har med dens behandling å gjøre. Men jeg nevner innledningsvis at jeg gjerne vil understreke det hr. Johs. Olsen innledet sitt siste innlegg med å si, jeg tror en skal være ytterst varsom med, så lenge en har de nåværende former for prisfastsettelse og prisdannelse og et avgiftssystem, å la avgiftssatsene bestemmes av de overpriser som betales. Nå er det jo også en annen begrunnelse komiteen har gitt for at den har endret disse prosentsatsene, og på noe annet grunnlag enn det ville det heller ikke kunnet være mulig, så vidt jeg kan skjønne, å akseptere den endring som her er foretatt. En ville komme opp i ganske umulige forhold, tror jeg, hvis en etter at fiskeriene - i hvert fall i Lofoten - er ferdig, skulle revidere avgiftssystemet etter de overpriser som måtte være betalt.

Det jeg tok ordet for å nevne, er først og fremst dette at komiteen i to av de innstillinger vi har behandlet i dag, erklærer seg for at Stortinget skal vedta ordningene. Jeg ber komiteens medlemmer ikke ta meg det ille opp når jeg da understreker at for den nå foreliggende ordnings vedkommende er jeg enig i det, men det forutsetter en hurtig behandling. Som regel går det utførlige forhandlinger og forarbeider forut for utformingen av et forslag til en slik ordning, og det vil da i alminnelighet være av meget stor betydning at det kan treffes en hurtig avgjørelse i selve avgiftsspørsmålet. Denne gang har det på grunn av andre forhold kanskje ikke medført særlige ulemper at det er gått nå ca. to måneder før Stortinget i dag gjør sitt vedtak, men det vil ofte kunne være forhold da det vil være meget ønskelig at nettopp saker av denne art kan behandles så hurtig som det overhodet lar seg gjøre.

Jeg nevner også i denne sammenheng at selv om jeg forstår komiteens ønske, kan det komme til å vise seg svært vanskelig å forelegge den tilsvarende ordning for sildefisket for Stortinget til vedtak, idet fastleggelsen av pris- og avgiftsordninger for sildefiskeriene i alminnelighet gjøres ferdig i desember måned, og sildefiskeriene tar jo til omkring årsskiftet, nettopp på en tid da det er svært vanskelig å trekke Stortinget inn i dette arbeidet. Vi skal

være oppmerksom på saken, men jeg vil gjerne, siden saken er nevnt i en av innstillingene, gjøre oppmerksom på at for sildeordningen vil det kunne være betydelig større praktiske vansker med å søke Stortingets medvirkning i form av et vedtak enn det er når det gjelder den sak vi nå behandler.

Hegna (komiteens formann): Det er ganske sikkert slik som finansministeren har pekt på, at det kan by på visse praktiske vanskeligheter å få slike saker som de vi her behandler, i den form som komiteen her har pekt på at den helst ønsker det, nemlig i proposisjons form. Det kan svært ofte ligge slik an at avgjørelsene må treffes under forhold da det ikke vil være mulig å få behandlet saken på den måten. Disse forhold, kan jeg forsikre om, er komiteen fullt oppmerksom på, og jeg tror at det vil møte full forståelse i komiteen at nettopp slike ting kan komme inn.

Når det gjelder spesielt denne sak, er det etter komiteens ønske at den ble fremmet som proposisjon, og for så vidt kan man da si at komiteen har et særlig ansvar for at saken kunne bli tilstrekkelig hurtig behandlet. Finansministeren pekte på at det, selv om behandlingen først foregikk i dag, muligens ikke var skjedd noen vesentlig skade, men vi er selvfølgelig fullt klar over at det er - om man vil - aller siste frist for behandling av en sak som denne. Men jeg vil gjerne i den forbindelse peke på at når man kan si det er to måneder fra proposisjonen ble satt fram og til saken behandles i Stortinget, så gir ikke det et helt korrekt bilde av hvordan saken er behandlet i komiteen. Proposisjonen er datert, som man ser, 9. april, men det var den siste dagen Stortinget var samlet før påskeferien. Stortinget kom sammen igjen etter påskeferien i slutten av april, og så har man i den etterfølgende tid hatt de forskjellige ekstra helligdager. Og vi hadde også å slutføre budsjettproposisjoner for å få dem ferdige til tillegget til «den grå bok». Det er disse forhold som har gjort at komiteens behandling kom noe senere, men jeg tror dog ikke egentlig man kan si at tempoet når det gjelder komiteehandlingen av denne sak, er slik at det egentlig er noe påfallende ved det.

Innstillingen er, som man ser, avgitt den 29. mai, og det ble da straks varslet om at det var ønske om å få behandlet den fortrest mulig, og jeg trodde opprinnelig at det skulle ha vært mulig å få behandlet den før pinse. Det gikk ikke av forskjellige omstendigheter. Jeg vil nevne dette for å stille behandlingsmåten i den riktige sammenheng.

Ellers vil jeg vise til det jeg sa til å begynne med, at når komiteen har pekt på at slike saker fortrinnsvis bør behandles som proposisjon, er vi også fullt klar over de praktiske vanskeligheter som ofte kan reise seg i den sammenheng, og man er da selvfølgelig fullt beredt til å akseptere en annen behandlingsmåte, nemlig den som kommer til uttrykk i form av at vi får en melding om saken, som vi da lager innstilling om.

Paul Ingebretsen: Jeg har bedt om ordet for å reservere meg mot den oppfatning som hr. Johs. Olsen hadde av min anmodning om å overveie spørsmålet om å la næringene selv få ordne med disse ting som knytter seg til avgifter og bruk av fondene. Det var ikke, som jeg forstod hr. Johs. Olsen trodde, min mening å ville foreslå eller be overveiet at hele systemet skulle slippes fri, og at en skulle kunne vende tilbake til forholdene som en hadde tidligere. Det var det enkle forhold at vi her har en regulering, en avgiftsordning og et bruk av fondene som knytter seg til næringens egne interesser, som fikk meg til å reise spørsmålet om ikke selve denne ordning bør i sterkere grad legges inn under næringen selv. Det betyr ikke at den oppheves, det betyr bare at det blir næringen selv og dens forskjellige ledd som i samarbeid får praktisere den, og også får ansvaret både for inntekts- og utgiftssiden.

Jeg vil gjerne få understreket dette for at den misforståelse som hr. Johs. Olsen her tilsynelatende har hatt av mitt innlegg, ikke skal stå uimotsagt.

Komiteen hadde innstillet på slike

vedtak:

I.

om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av klippfisk av 1954 års produksjon.

I medhold av lov av 26. juni 1953 om kontroll og regulering av priser, utbytte og konkurranseforhold § 25 fastsettes følgende bestemmelser om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av klippfisk av 1954 års produksjon:

§ 1

Avgift.

Ved utførsel av klippfisk av 1954 års produksjon skal eksportøren svare avgift til Prisreguleringsfondet for fisk dersom eksportprisen med fradrag av godkjente eksportkostnader er høyere enn avregningsprisen med tillegg for pakning og lagring.

Avgiften skal være lik 70 % av forskjellen mellom eksportprisen med fradrag av godkjente eksportkostnader og avregningsprisen med tillegg for pakning og lagring, jfr. dog § 4, fjerde ledd.

§ 2.

Eksportprisen

Eksportprisen settes i prisreguleringsoppgjøret til den pris som den utenlandske kjøper betaler, dog ikke lavere enn den pris som forutsettes ved utferdigelsen av eksportlisensen.

Eksportprisen regnes i prisreguleringsoppgjøret for den mengde vare som er avsendt fra Norge. Dette gjelder uten hensyn til om eksportøren eller kjøperen har vågnaden for varen underveis og uten hensyn til hvor meget som kommer frem.

Kongen, eller den Kongen gir fullmakt, fastsetter regler om omregning av eksportprisene til priser i norsk mynt.

§ 3.

Eksportkostnader.

Nødvendige kostnader ved eksporten som ikke bæres av den utenlandske kjøper utenom eksportprisen, kan trekkes fra i prisreguleringsoppgjøret i den utstrekning de godkjennes ved bestemmelse av Kongen eller den Kongen gir fullmakt.

§ 4.

Avregningsprisen.

Avregningsprisen settes i prisreguleringsoppgjøret for følgende kvaliteter lagertørr klippfisk ved eksport til Europa til:

	Kr. pr. kg
Torsk, norsk nr. 1	3.02
Sei, norsk nr. 1	2.31
Hvitlange, norsk nr. 1	2.67
Brosme og blålange, norsk nr. 1	2.19
Hyse, norsk nr. 1	2.36

Kongen eller den Kongen gir fullmakt, fastsetter avregningspriser for andre kvaliteter og tørrhetsgrader og for oversjøisk eksport på grunnlag av avregningsprisene i første ledd.

Til avregningsprisene i første ledd og avregningspriser som fastsettes etter annet ledd gjøres følgende tillegg:

3 % av fiskens fobpris i Norge ved eksport til Spania, Portugal og småmarkeder i Brasil,

4% av fiskens fobpris i Norge ved eksport til Cuba, La Plata, Mexico og andre europeiske land enn Spania og Portugal,

5 % av fiskens fobpris i Norge ved eksport til andre land enn nevnt ovenfor unntatt hovedmarkedene i Brasil.

Hvis eksportørens andel på 30 % av eventuell overpris ved eksport til hovedmarkeder i Brasil er mindre enn 3 % av fiskens fobpris for vedkommende vareslag, kan eksportøren i prisreguleringsoppkjøret regne 3 % av fiskens fobpris i Norge mot at hele overprisen innbetales som avgift til Prisreguleringsfondet for fisk. Med hovedmarkeder i Brasil menes Sao Paulo, Santos og Rio de Janeiro. Alle andre markeder i Brasil er småmarkeder.

§ 5.

Tillegg for pakning og lagring.

I prisreguleringsoppkjøret kan gjøres tillegg til dekning av kostnader ved pakning og lagring etter bestemmelser som fastsettes av Kongen eller den Kongen gir fullmakt. Tilleggene kan begrenses ved maksimale satser og lagringstillegget kan begrenses til bare å gjelde bestemte tidsrom.

§ 6.

Gjennomføring.

Kongen, eller den Kongen gir fullmakt, fastsetter regler om gjennomføringen av disse bestemmelser.

Når særlige forhold gir grunn til det kan Kongen, eller den han gir fullmakt, fritta en vare eller et marked fra bestemmelsene eller gjøre andre unntak fra disse.

§ 7.

Ikrafttreden.

Disse bestemmelser trer i kraft straks.

II.

om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av tørrfisk av 1954 års produksjon.

I medhold av lov av 26. juni 1953 om kontroll og regulering av priser, utbytte og konkurranseforhold § 25 fastsettes følgende bestemmelser om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av tørrfisk av 1954 års produksjon.

§ 1.

Avgift.

Ved utførsel av tørrfisk av 1954 års produksjon skal eksportøren svare avgift til Prisreguleringsfondet for fisk.

Ved utførsel til Afrika skal avgiften for følgende vareslag være:

	Øre pr. kg
<i>Torsk.</i>	
Rund, alle kvaliteter	15
Rotskjær, alle kvaliteter	0
<i>Sei.</i>	
Rund, over 20 cm, alle kvaliteter	10
Rund, under 20 cm, alle kvaliteter	0
Rotskjær, alle kvaliteter	15
<i>Hyse.</i>	
Rund, alle kvaliteter	30
Rotskjær, alle kvaliteter	15
<i>Brosme.</i>	
Rund, alle kvaliteter	95
Rotskjær, alle kvaliteter	65
<i>Blålange.</i>	
Rund, alle kvaliteter	75
Rotskjær, alle kvaliteter	45
<i>Hvitlange.</i>	
Rund, alle kvaliteter	10
Rotskjær, alle kvaliteter	0

Kongen fastsetter avgiftssatser for tørrfisk som utføres til andre markeder enn Afrika.

Dersom vanlige eller påregnelige eksportpriser avviker betydelig fra det som ble forutsatt ved fastsetting av avgiftssatsene, kan Kongen, eller den han gir fullmakt, endre avgiftssatsene tilsvarende.

Ved utførsel av etterspaltet eller benrenset tørrfisk skal det svares avgift etter samme satser som for tilsvarende rotskjær fisk til vedkommende marked.

Avgift skal svares for den mengde vare som er avsendt fra Norge. Dette gjelder uten hensyn til om eksportøren eller kjøperen har vågnaden for varen underveis og uten hensyn til hvor meget som kommer frem.

§ 2.

Gjennomføring.

Kongen, eller den Kongen gir fullmakt, fastsetter regler om gjennomføringen av disse bestemmelser.

Når særlige forhold gir grunn til det, kan Kongen, eller den han gir fullmakt, gjøre unntak fra disse bestemmelser.

§ 3.

Ikrafttreden.

Disse bestemmelser trer i kraft straks.

III.

om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av frossen fisk av 1954 års produksjon.

I medhold av lov av 26. juni 1953 om kontroll og regulering av priser, utbytte og konkurranseforhold § 25, fastsettes følgende bestemmelser om avgifter i prisreguleringsøyemed ved utførsel av frossen fisk av 1954 års produksjon:

§ 1.

Avgift.

Ved utførsel av frossen fisk eller frosne fiskeprodukter av 1954 års produksjon skal eksportøren svare avgift til Prisreguleringsfondet for fisk dersom eksportprisen med fradrag av godkjente eksportkostnader er høyere enn avregningsprisene med tillegg for pakning og lagring.

Avgiften skal være lik forskjellen mellom eksportprisen med fradrag av godkjente eksportkostnader og avregningsprisen med tillegg for pakning og lagring.

§ 2.

Eksportprisene.

Eksportprisen settes i prisreguleringsoppgjøret til den pris som den utenlandske kjøper betaler, dog ikke lavere enn den pris som er oppført i eksportlisensen.

Eksportprisen regnes i prisreguleringsoppgjøret for den mengde vare som er oppført i eksportlisensen.

Eksportprisen regnes i prisreguleringsoppgjøret for den mengde vare som er avsendt fra Norge. Dette gjelder uten hensyn til om eksportøren eller kjøperen har vågnaden for varen underveis og uten hensyn til hvor meget som kommer frem.

Kongen, eller den Kongen gir fullmakt, fastsetter regler om omregning av eksportprisene til priser i norsk mynt.

§ 3.

Eksportkostnader.

Nødvendige kostnader ved eksporten som ikke bæres av den utenlandske kjøper utenom eksportprisen, kan trekkes fra i prisreguleringsoppgjøret i den utstrekning de godkjennes ved bestemmelse av Kongen, eller den Kongen gir fullmakt.

§ 4.

Avregningspriser.

Avregningsprisen settes i prisreguleringsoppgjøret til:

1. For følgende arter spesialpakket frossen fiskefilet:

Ved levering fra råfiskdistrikt		I A&B	I C	II	III kr. pr. kg.	IV	V	VI-VIII
Filet uten skinn								
Torsk	Type D	2,17	2,19	2,23	2,27	2,29	2,31	2,35
«	« C	1,98	2,00	2,04	2,08	2,10	2,12	2,16
Hyse	« D	2,31	2,32	2,34	2,38	2,40	2,42	2,46
«	« C	2,12	2,13	2,15	2,19	2,21	2,23	2,27
Sei	« D	1,58	1,59	1,61	1,65	1,67	1,69	1,73
«	« C	1,48	1,49	1,51	1,55	1,57	1,59	1,63
Lange	« D	2,11	2,12	2,14	2,18	2,20	2,22	2,26
«	« C	1,92	1,93	1,95	1,99	2,01	2,03	2,07
Brosme	« C	1,61	1,62	1,64	1,68	1,70	1,72	1,76
Steinbit	« D	2,08	2,09	2,11	2,15	2,17	2,19	2,23
«	« C	1,93	1,94	1,96	2,00	2,02	2,04	2,08
Uerfilet	« D	2,33	2,34	2,36	2,40	2,42	2,44	2,48
«	« C	2,06	2,07	2,09	2,13	2,15	2,17	2,21
Blå- kveite	« D	2,15	2,16	2,18	2,22	2,24	2,26	2,30
«	« C	2,01	2,02	2,04	2,08	2,10	2,12	2,16
Filet med skinn								
Torsk	type C	1,82	1,84	1,88	1,92	1,94	1,96	2,00
Hyse	« C	1,94	1,95	1,97	2,01	2,03	2,05	2,09
Sei	« C	1,39	1,40	1,42	1,46	1,48	1,50	1,54
Lange	« C	1,75	1,76	1,78	1,82	1,84	1,86	1,90
Brosme	« C	1,44	1,45	1,47	1,51	1,53	1,55	1,59
Uer m/ ristet skinn	« D	2,12	2,13	2,15	2,19	2,21	2,23	2,27
Uer m/ ristet skinn	« C	1,88	1,89	1,91	1,95	1,97	1,99	2,03
Blå- kveite (uten rav)	« C	1,83	1,84	1,86	1,90	1,92	1,94	1,98

Prisene gjelder for nettvekt vare.

De ovennevnte filettyper må være skåret i samsvar med de filettyper som er fastsatt i Ferskfiskforskriftene av 28. mars 1952, se forskriftenes § 25 om type C, renskåret, og Fiskeridirektoratets brev av 2. mai 1952 om type D.

2. For følgende arter rundfrossen fisk:

Ved levering fra råfiskdistrikt:		I	II	III	IV	V	VI-VIII
				kr. pr. kg.			
Torsk		1,01	1,02	1,06	1,08	1,10	1,14
Hyse		1,01	1,02	1,06	1,08	1,10	1,14

Møte for lukkede dører i Stortinget 9. juni 1954 kl. 10

Sei, stor		0,80	0,81	0,85	0,87	0,89	0,93
Glattkap		0,90	0,91	0,95	0,97	0,99	1,03
-pet							
sei, stor							
Glatt-	0,4-1 kg	0,86	0,87	0,91	0,93	0,95	0,99
sporkap-							
-pet sei,							

Prisene for det råfiskdistrikt hvor varen blir levert ombord eller opplastet for eksport legges til grunn i prisreguleringsoppgjøret. Dette gjelder også om ikke Prisdirektoratet bestemmer annet, om varen er flyttet fra fryseriet til lagring til annet sted.

Kongen, eller den Kongen gir fullmakt, kan foreta justeringer av de avregningspriser som er fastsatt i nr. 1 og 2 ovenfor og fastsette avregningspriser for annen frossen vare enn nevnt ovenfor.

Ved utførsel gjennom Norsk Frossenfisk A/L kan det i tillegg til de avregningspriser som er fastsatt ovenfor regnes en godtgjørelse til Norsk Frossenfisk A/L på 7 % av avregningsprisen med paknings- og lagringstillegg. Ved utførsel utenom Norsk Frossenfisk A/L fastsettes godtgjørelsen til eksportøren av Kongen, eller den Kongen gir fullmakt.

Presidenten: Her har sakens ordfører fremlagt en rettelse under § 4,2. Etter tabelloppstillingen skal det føyes inn et ledd, som er falt ut, med følgende ordlyd:

«Prisene gjelder for nettovekt sløyd fisk uten hode, i vanlige frysekasser med beregnet 45 kg fremkomstvekt.»

Det kommer inn som første ledd under tabellen.

Videre var innstillet:

§ 5.

Tillegg for pakning og lagring.

I prisreguleringsoppgjøret kan gjøres tillegg til dekning av kostnader ved pakning og lagring etter bestemmelser som fastsettes av Kongen, eller den Kongen gir fullmakt. Tilleggene kan begrenses ved maksimale satser og lagringstillegget kan begrenses til å gjelde bestemte tidsrom.

§ 6.

Gjennomføring.

Kongen, eller den Kongen gir fullmakt, fastsetter regler om gjennomføringen av disse bestemmelser.

Når særlige forhold gir grunn til det kan Kongen, eller den han gir fullmakt, fritta en vare eller et marked fra bestemmelsene eller gjøre andre unntak fra disse, herunder

fastsette særregler for prisreguleringen ved eksport til enkelte markeder.

§ 7.

Ikrafttreden.

Disse bestemmelser trer i kraft straks.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling - med den i III, § 4,2 foretatte rettelse - ble enstemmig bifalt.

Protokollen ble deretter opplest uten å foranledige noen bemerkning.

Møtet hevet kl. 11.25.